

◆ טכנולוגיה בבית המקדש השלישי ◆

את הקרבן בהמשך.

ו' ואין לומר שכל זה תלוי במחלוקת רש"י (סוכה מא, א ד"ה אי נמי) והרמב"ם בהל' בית הבחירה האם ביהמ"ק ירד מהשמיים, וכביכול אם אכן ירד מן השמיים לא יהיו בו אמצעים טכנולוגיים, שהרי כמשנ"ת מדובר על פעולות טכניות שאינן בעצם הבניין או העבודה.

ז' שטיפת העזרה – ולענין האם ניתן לשטוף את העזרה מידי יום ע"י רובוט, לכאור' אינן מניעה הלכתית, וכמובן רק בסוף היום, שהלא אמרו בפסחים (סו, ב) שבח הוא לבני אהרן שמהלכין עד ארכובותיהן בדם,

ח' שידור חי – נשאלתי האם ניתן לעשות שידור חי מביהמ"ק, ועניתי שמסתבר שלא יעשו, א' משום כבוד, שיש מקום לומר שאין זה כבוד לביהמ"ק שרואים כל הזמן מה נעשה בו, [ואמנם כיום רגילים לשידור חי מכל מקום, אבל האמת היא שדבר חשוב באמת הוא מוצנע], ב' כדי ליצור געגוע ותשוקה לעלות לביהמ"ק.

ט' בלילה ע"י בלנדר – לענין האם ניתן להכין מנחה ולעשות בלילה ע"י בלנדר, העירני ידידי הרה"ג אברהם כגן שליט"א ראש מכון תורת הקרבנות, שלכאור' יש לאסור, שהלא יש פסול של מנחה שחסרה (מנחות ט, א), ואמנם במה שנדבק בקערה אין איסור, משום שלא נתנה תורה למלאכי השרת, אולם ברגע שעושים עם כלי נוסף, אין הכרח לעשות עם אותו כלי, ומנ"ל שגם על זה נאמר ההיתר, ויש שטענו כנגד זה, שיש לבדוק היכן נדבק יותר בידיים או בבלנדר, ובהא תליא.

י' רמקולים – ולענין האם ניתן להשתמש ברמקולים, בכדי להודיע הודעות לכלל הציבור בבית המקדש, לכאור' אם מדובר במיקרופון אלחוטי, וכן כל הבוקסות אינן מחוברות לגוף המקדש, ונמצאות מחוץ לעזרה, אין סיבה לאסור, ודמי לגביני כרוז.

יא' מזגנים – לענין האם ניתן להשתמש במזגנים או בחימום חשמלי, כדי להנעים את האוירה מבחינת מזג האויר בביהמ"ק, הנה חימום תת רצפתי פשיטא שא"א לעשות, שהלא מדובר בדבר שהוא בגוף בית המקדש, [ועוד יש לדון שהלא ע"י הרצפה הקרה מעוררים את הכהן גדול ביום הכיפורים, אולם אם משום הא, מסתבר שאפשר למצוא דרכים נוספות לעורר את הכהן גדול] ולענין התקנת מזגנים, אם מדובר בהתקנה קבועה ג"כ יש לאסור, ורק במזגנים ניידים, או במפזרי חום ניידים, יש מקום לדון בזה.

יב' גוף חימום במקוה – וכן בוודאי שיחממו את המקוה בביהמ"ק ע"י גוף חימום חשמלי, וכמו שבבית שני הכניסו ברזל חם כדי להפיג את צינת המים, כדאמר' ביומא (יומא לא, ב).

יג' בדיקת עצים ע"י מכונת שיקוף – ועוד יש להציע שאת בדיקת העצים האם הם מתולעים, יעשו ע"י מכשיר שיקוף, וכמו שיש בכל

א' דרך רחוקה בימיו – ידידי הרב הראל דביר כתב בספרו פסח לה' (עמ' מח) לדון האם דיני דרך רחוקה ישתנו בבית שלישי, מאחר וכיום ישנם אמצעי תחבורה מהירים, כגון רכבים ורכבות, והשאלה היא האם דרך רחוקה עניינה הוא זמן, או מרחק, כדאמר' בגמ' בפסחים (צד, א) מן המודיעים ולחוץ הוא דרך רחוקה, ואמנם בגמ' התם מבו' שהחישוב הוא דווקא לפי הילוך רגלי, ולא לפי סוסים, אולם יש לחלק שדווקא בזמנם שהיו כאלו שהלכו ברגל מעיר לעיר, משא"כ בזמננו, שכולם נוסעים ברכב, אולי הדין שונה, יעו"ש מה שכתב בזה.

ב' טכנולוגיה בבית שלישי – ובאופן כללי יש לדון על כל ההתפתחות הטכנולוגית כמה היא תשפיע על עבודת הקרבנות, שהנה זה ודאי שכל הפעולות המוטלות על האדם עצמו בוודאי לא יהיה בהם שום שינוי, כגון ארבע עבודות שחיטה, קבלה, הולכה וזריקה, ובנוסף, אף כל דבר שהוא בעצם בנין בית המקדש, אין לעשות שום שינוי, שהרי נאמר (דברי הימים א' כח, יט) "הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל", והשאלה שנתורה לדון, האם בדברים טכניים בבית המקדש, ניתן להיעזר בטכנולוגיה המודרנית, כגון האם ניתן לנקות את העזרה ע"י מכונת שטיפה אוטומטית, ובוה מסתבר להתיר, וכפי שיבואר להלן, [וראה ביראים (סי' שעו) שכל מה שאסור להוסיף על בנין ביהמ"ק היינו דווקא במחובר, אבל בתלוש שרין], כמו שמצינו במשנה ביומא (פ"ג מ"י) בבן קטין שעשה מוכני לכיור בכדי שלא יפסל בלינה, הרי שאין בעיה בעצם בחידושים מסוימים, כל עוד אינם פוגעים בתבנית ביהמ"ק, וכן מצינו (ערכין י, ב) לענין האבוב שנשאר מימי משה, שלאחר זמן ציפוהו זהב, ולאחר שראו שזה פוגע בקולו, הסירו את הזהב, וחז' שעשו שינויים אימתי שחשבו שהדבר יביא תועלת.

ג' ולענין מצוות שמירה בבית המקדש, האם מועיל לשמור על ידי מצלמות אבטחה, הנה במצוות שמירה נאמרו דשני דינים, א' משום שמירה, ב' משום כבוד, כמבו' בספר המצוות להרמב"ם (עשה כב), ומשום כבוד בוודאי שצריך אדם שישמור, ולא מצלמה, אך יתכן שישתמשו גם במצלמות אבטחה, בכדי שלא תהא כהנת כפונדקית, שבכל מקום בעולם שומרים גם במצלמות, ואילו בבית המקדש, אין מצלמות כלל.

ד' כלל פעולות רישום הקרבנות, כגון לרשום כל קרבן למי הוא שייך, מי הכהן שהקריב כדי לוודא אצל מי לברר אם קרתה תקלה, ועוד שלל ענייני רישום כהנים טהורים, רישום כהנים לפי משמרות ובתי אב, רישום מי שילם את מחצית השקל וכדו', וכן לענין תשלום מחצית השקל באשראי, לכאור' אין מניעה להשתמש במחשב בכדי לרשום את כלל הנתונים.

ה' כמו"כ מסתבר שיותר ואף מומלץ לעשות רנטגן לבהמות לפני שחיטת הקרבן, בכדי לוודא שאינן טריפות, ולמנוע חולין בעזרה, ותסבוכת של תערובת קרבנות, כמו"כ בכדי למנוע תערובת קרבנות, שלא יודעים על כל קרבן למי הוא שייך, ניתן להצמיד מדבקה עם ברקוד לכל קרבן, בכדי לזהות

¹ ורבים טוענים שלאחר שיבוא משיח תתבטל כל הטכנולוגיה מהעולם, ויש מקום גדול לומר לא כך, כמו שכתב הרמב"ם שאין בין הזמן הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכויות בלבד, ואדרבה, מכיוון שהעולם יהיה נקי מזוהמה, ידעו להשתמש בכלים האלה לדברים טובים בלבד.

כניסה למקומות ציבוריים חשובים. אולם את הפיס יש מקום גדול לומר שלא יעשו באמצעים ממוחשבים, משום שזו מצוה בעצם, ואינה פעולה טכנית.

יד' כליא עורב – כמובן שאת הכליא עורב (מ"ק ט, א), שעשו בכדי שעופות לא יקננו על ההיכל, תהיה אפשרות לעשות כן באמצעים טכנולוגיים, שמרחיקים יונים, ע"י קול שרק מעופפים שומעים אותו.

טו' גליא לכהן גדול – הנה מצינו ביומא (נב, ב) שהכהן גדול כשנכנס ביום הכיפורים לקודש הקודשים לא מאריך בתפילתו, כדי שלא להבעית את ישראל, ולפ"ז יש להציע לעשות שבב או אזיק אלקטרוני שיופעל מערב יוה"כ, באופן שמשדר רק אם נושא השבב חי או מת, ובכה"ג יכול הכה"ג להאריך בתפילתו ככל שיחפוץ, מבלי להבעית את ישראל, [ואם נאמר שהדבר אסור מדרבנן, מחמת זילותא דשבתא וכדו', הלא קי"ל דאין שבות במקדש].

טז' מדרגות נעות – ראה בספר משא יד להגרי"ד אילן שליט"א (ח"ד פרשת יתרו עמ' קלג) בשם אביו הגר"מ אילן זצ"ל שאין מניעה לעלות למזבח ע"י מדרגות נעות [וכמובן לא במקום הכבש, שהרי נאמר "הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל", שאין לשנות את תבנית ביהמ"ק], שהרי בכך אין את הבעיה של גילוי ערוה, כשעולה למזבח.

יז' הודעות באמצעים טכנולוגיים – הנה מצינו בפסחים (יא, ב) שהיו מניחים שתי חלות פסולות כדי להודיע אימתי זמן ביעור חמץ, ויש לדון האם לעתיד לבוא, יודעו הודעה זו ע"י רמקולים וכדו', ולכאו' אין מניעה בכך.

יח' דלתות חשמליות – יש לעיין האם מותר לעשות דלתות חשמליות לבית המקדש, שיזהו שרק מי שכהן יכול להיכנס לעזרה, כלומר האם הכנסת טכנולוגיה פנימית, ללא שינוי חיצוני, האם גם היא סותרת לדין שלא לשנות את תבנית ביהמ"ק, ומסתבר טפי לאסור, וצ"ע.

יט' טבעות חשמליות – כיום בבתי המטבחים ישנן טבעות חשמליות שהופכות את הפרה, כדי שיהיה נח לשוחט, ולא יצטרך להופכה בעצמו, ויש לדון האם מותר לעשות כן בביהמ"ק.

כ' להקדיש ביטקוין – עוד יש להסתפק, האם שייך להקדיש ביטקוין לבדק הבית, ויסוד השאלה האם הקדש שייך בדבר שאין בו ממשות כלל, אלא רק הסכמה חברתית על ערכו, בשונה ממטבעות של ימינו, שאמנם י"א שאין גופן ממון, אבל סוף סוף יש כאן חפץ ששייך לתפוס בו קדושה, משא"כ מטבע דיגיטלי.

כא' כמובן שבכל ענייני ההליכה מחוץ למקדש, כגון הבאת המים לניסוך המים, וכמובן שכל דיני העלייה לרגל, אפשר לעשות ע"י תחבורה של רכבים וכדו', אך כמובן שאת שעיר המשתלח, א"א להעביר על כלי תחבורה, שהרי אין היתר לחלל יום הכיפורים שלא לצורך מוכרח.

כב' ויש להיזהר מאוד בכל מוצרי החשמל, שלא יטמאו, שקשה מאוד להטבילם, ובכל מקרה יצטרכו לייצר כלים חשמליים נגד מים, שהלא בחיי

טומאה וטהרה, אדם חייב שהכלים ישמשו אותו תמיד, או שיהיו לו שתי מערכות כלים אחד לטהרה ואחד לטומאה.

כג' ההבדל בין קרבן פסח לשאר הקרבנות – והנה הסיבה שבאחרונים דנו על קרבן פסח בזה"ז, טפי משאר קרבנות, משום שבקרבנות יחיד לא נאמר הדין שטומאה התורה בציבור, וכיום הכל טמאי מתים, ואילו לענין שאר קרבנות ציבור, בע"י שיגבו את הכסף ממחצית השקל, וזה לא שייך כיום לצערנו, והקרבן היחיד שנאמר בו טומאה הותרה בציבור, ואי"צ לגבות כסף במחצית השקל, הוא קרבן פסח.

כד' נקמיצה – ובארגון תורת הקרבנות מפרסמים מידי שנה, שאפשר לעשות מינוי על קרבן פסח, ואף מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל היה משתתף עמם, דהיינו שמכינים בהמה לקרבן, ללא מום, שהלא כידוע כיום רוב הבהמות יש להם חור באוזן, כדי לעשות תעודת זהות בגלל דרישות משרד החקלאות, ועל כן אנו נמצאים בבעיה חמורה מאוד, שמהרה יבנה בית המקדש, וכמעט ואין לנו קרבנות הראויים להקרבה, שכמעט כל הבהמות בעלי מומין, ואין לומר שהמשיח יביא אתו קרבנות כדמשמע קצת בע"ז (כז, א) "כל צאן קדר יקבצו לך", שהלא גמ' ערוכה היא בבכורות (נא, ב) דמקשי' 'ונישדי מומא בכולא עדרא', ומתריצי', מהרה יבנה ביהמ"ק ובע"י קרבנות הראויים להקרבה, וכ"ז היינו דווקא לדעת החזון איש שאף בחלק הרך של האוזן הוי מום, דמאידיך דעת השו"ע הרב שרק בחלק הקשיח של האוזן הוי מום, [ומלבד זאת יש שאלה נוספת שכיום אין לנו כמעט כהנים שראויים לעשות קמיצה, שהלא בתוך ג' אצבעות, צריך שיכנס שיעור של קומץ, ובבדיקה שנעשתה כמעט ואין מי שיכול לעשות דבר זה, והיינו לשיעור חזון איש, דס"ל שבאופן כללי התקטנו השיעורים, והאנשים נהיו קטנים יותר, ועל כן נוצרה הבעיה].

כה' שמעתי בשנת תשע"ג מהגרי"ד אילן שליט"א ווארט נפלא, דהנה במוסף של שבת ויו"ט, מבקשים על ביהמ"ק, ואומרים מפני חטאנו גלינו מארצנו וכו', ואילו במוסף של ר"ח ביום חול, עיקר הבקשה היא "מזבח חדש בציון תכין ועולת ראש חודש נעלה עליו", וצ"ב ההבדל, וביאר הגרי"ד אילן דהנה קי"ל (זבחים ק"ח, א) "מקריבין אף על פי שאין בית", אמנם כתבו רבים מהאחרונים שאין זה חובה אלא רשות (ראה בגיליונות מס' 80 81 שהבאנו מ"מ בענין זה), ומעתה, הנה כתבו התוס' ישנים (תמורה ג, ב) שתמורת הפסח אינה קריבה בשבת, דהיינו למרות שפסח עצמו קרב בשבת, מכיוון שתמורת הפסח דינה כשלמים, שהרי אסור לאדם להמיר, וא"כ א"א להגדיר זאת כחובה, ועל כן תמורת הפסח אינה קריבה בשבת, ומעתה אף בזה"ז אין מקריבים קרבנות חובה בשבת, מכיון שעצם ההקרבה בזה"ז אינה חובה, וכעת הדברים מיושבים היטב, שבשבת יו"ט, ואף בר"ח שחל בשבת מבקשים על בית המקדש, משום שבלא זה א"א להקריב בשבת, משא"כ בראש חודש שחל בחול, מספיק לבקש על המזבח בלבד, עכ"ד, ויש להוסיף, שאף בחוה"מ מבקשים על ביהמ"ק, למרות שניתן להקריב קרבנות נדבה בחוה"מ, וזאת משום שרוצים לקיים מצות עליה לרגל, ושלחתי תוספת זו להגרי"ד אילן שליט"א, והסכים עמדי.

לתגובות והערות ולהצטרפות לקבלת העלון במייל
0556770051 או בטלפון 0556770051 או zx0527103930@gmail.com

ניתן לשמוע את השיעורים בקול הלשון או בטל' 0733-7187-52
וכן ניתן להוריד את העלונים בעמדות קול הלשון

השיעורים מתקיימים במספר מקומות (בבני ברק)

שבת אחצ"צ | שענה וחצי קודם העסקינה למשך חצי שענה, מנחה לאחר השיעור

● ביהכ"ס חניכי הישיבות רח' בירעבים 12

יום רביעי | בשענה 23:15 עד 23:45 ● ביהכ"ס משכן חיים רח' אורליאן 1

הבהרה

מטרת עלון זה היא לעודד את לב המעיין, ולא לפסוק הלכה, כמו"כ כמובן שאין במסגרת מצומצמת זו כדי להקיף את כל הנושא שעליו נכתב העלון, והדברים בכחינת הן לחכם ויחכם עוד, ובמקום שאמרו לקצר א"א להאריך.

לע"נ

כתון קלרה בת סלחה ע"ה